

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

ДЕЛО S.F. И ДРУГИ срещу ШВЕЦИЯ
[CASE OF S.F. AND OTHERS v. SWEDEN]

(Жалба № 52077/10)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

15 май 2012 г.

ОКОНЧАТЕЛНО

15.08.2012 г.

Това решение е окончателно съгласно чл. 44 § 2 от Конвенцията. Възможно е то да подлежи на редакционни промени.

По делото S.F. и други с/у Швеция

Европейският съд по правата на човека (Пето отделение), заседаващ като Камара в състав:

Dean Spielmann, *Председател*,
Elisabet Fura,
Boštjan M. Zupančič,
Ann Power-Forde,
Ganna Yudkivska,
Angelika Nußberger,
André Potocki, *съдиш*,

и Claudia Westerdiek, *секретар на отделението*,

След разисквания в закрито заседание, проведено на 10 април 2012 г.,

постанови следното решение, прието на посочената дата:

ПРОИЗВОДСТВО

1. Делото е образувано по жалба (№ 52077/10) срещу Кралство Швеция, подадена в Съда на 10 септември 2010 г., съгласно член 34 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи („Конвенцията“) от трима ирански граждани, S.F., N.S. и A.F. („жалбоподателите“). Председателят на отделението уважава искането на жалбоподателите за неразкриване на техните имена (Правило 47 § 3 от Правилника на Съда).

2. Жалбоподателите са представлявани от г-жа G. Stenberg, практикуващ адвокат в Стокхолм. Шведското правителство („Правителството“) е представлявано от правителствения агент, г-жа G. Isaksson, от Министерството на външните работи.

3. Жалбоподателите твърдят, че ако бъдат депортирани от Швеция в Иран, съществува реална опасност да бъдат арестувани и подложени на изтезания и нечовешко отношение в нарушение на член 3 от Конвенцията.

4. На 14 септември 2010 г. председателят на Камарата взема решение да приложи правило 39 от Правилника на Съда, като в интерес на страните и с оглед надлежното провеждане на производството пред Съда указва на правителството, че жалбоподателите не следва да се депортират до последващо уведомление.

5. На 21 октомври 2010 г. правителството е уведомено за жалбата. Освен това Съдът решава да разгледа основанията на жалбата едновременно с допустимостта ѝ (член 29 § 1).

ПО ФАКТИТЕ

I. ФАКТИЧЕСКИ СЪСТАВ

6. Жалбоподателите са родени съответно през 1977, 1979 и 2009 г. и понастоящем се намират в Швеция.

7. На 10 септември 2007 г. първият и вторият жалбоподатели, които са семейство, пристигат в Швеция и подават молба за предоставяне на убежище, разрешение за пребиваване и разрешение за работа пред Миграционния съвет (*Migrationsverket*). На 28 февруари 2008 г. подават молби за предоставяне статут на бежанци и документи за пътуване, заедно с писмени становища.

8. Жалбоподателите твърдят, че са живеели заедно в Техеран. Първият жалбоподател е кюрдски мюсюлманин сунит, а втората жалбоподателка е персийска мюсюлманка шиит. И двамата имат висше образование и преди да напуснат Иран работят — първият жалбоподател като машинен контролор в автомобилен завод, а вторият като учител. Първият жалбоподател бил и музикант и е изпълнявал политически песни в подкрепа на кюрдската кауза в Иран. Участвал в няколко концерта, които са критикувани от властите. Освен това е бил активен спортист и шампион на Иран по кикбокс.

9. Първият жалбоподател твърди, че е извършвал политическа дейност в Иран. Винаги се е интересувал от кюрдския въпрос и веднъж, през 2003 г., е арестуван и разпитван от Etalat, иранските сили за сигурност, заради участие в дискусия на тази тема. Впоследствие съдът Mojtaba Ghazani e Ghods го осъжда на 12 месеца лишаване от свобода. След едномесечен престой в затвора Qasr e освободен под гаранция. Въпреки осъдителната присъда, той успява да запази работата си и да остане в Техеран.

10. Около година преди двамата да напуснат Иран, с първия жалбоподател се свързва негов колега и близък приятел, който е член на Демократическата партия на Ирански Кюрдистан (ДПИК) и му предлага да подкрепи и да работи за ДПИК. Той приема предложението и започва да разпространява листовки, компактдискове и друга информация за партията, както и да набира нови членове. Симпатизира на партията, но не е неин пълноправен член. Осъществява връзка с партията единствено чрез колегата си.

11. На 26 август 2007 г. първият жалбоподател става свидетел на ареста на негов колега от Etalat извън работното им място. Тогава, поради страх, той решава да напусне Иран, тъй като смята, че при изтезанията приятелят му ще разкрие връзките си. Напуска работа, отива в банката да изтегли спестяванията си и след това се прибира къщи да съобщи на съпругата си и да опаковат най-важните си принадлежности. Първоначално жалбоподателите пътуват до Карај,

където живеят родителите на втората жалбоподателка и където оставят някои от личните си принадлежности и документи, а след това до Sardesht, където отсядат за две нощи при родителите на първия жалбоподател.

12. На 27 август 2007 г. първият жалбоподател е извикан от портиера на жилищната сграда, който му съобщава, че четирима мъже от Etalat са идвали да търсят жалбоподателите. Etalat нахлуват в апартамента им, където се твърди, че намират улики и свързани с ДПИК документи, оставени от жалбоподателите.

13. В нощта на 28 срещу 29 август 2007 г. жалбоподателите пресичат границата с Турция и продължават през Европа с камион. След пристигането си в Швеция поддържат връзка с бащата на първия жалбоподател, който твърди, че е заплашван от Etalat и че те издирват първия жалбоподател. Няколко пъти от Etalat посещават бащата в дома му и го водят за разпит в централното управление.

14. Втората жалбоподателка твърди, че не е политически ангажирана и че докато са живеели в Иран, не е знаела почти нищо за участието на съпруга си в политически дейности. Тя обаче му помагала да разпространява някои от материалите на партията сред приятели и роднини.

15. При първоначалния си контакт с Миграционния съвет жалбоподателите също така твърдят, че и двамата са били политически активни в Швеция. Участват в няколко срещи за кюрдската кауза и в новинарски предавания, излъчвани по забранен в Иран сателитен канал, както и в интернет блогове.

16. При пристигането си в Швеция първият жалбоподател установява връзка с членове на ДПИК и скоро след това участва в информационна среща във връзка с XIV конгрес на партията. Жалбоподателят представя пред Миграционния съвет фотографии от своето присъствие на срещата. Освен това представя удостоверение, издадено на 15 април 2008 г. от бюро на ДПИК в Париж, в което се посочва, че първият жалбоподател е поддръжник на партията и че ако се завърне в Иран животът му ще бъде застрашен.

17. През 2008 г. втората жалбоподателка започва постоянна работа за Newroz TV, кюрдски телевизионен канал, забранен в Иран и критикуван от иранския режим.

18. На 23 май 2008 г. Миграционният съвет отхвърля молбата на жалбоподателите за предоставяне на убежище. Съветът приема, че историята на жалбоподателите е неправдоподобна в няколко отношения. Освен по въпроса за правдоподобността, Съветът също така приема, че изявите на жалбоподателите в ДПИК са на много ниско ниво и че единствено активисти, стоящи по-високо в йерархията, биха представлявали интерес за иранските власти. Наред с

това Съветът констатира, че жалбоподателите не са много активни след пристигането си в Швеция и участват само в общи срещи.

19. Първият и вторият жалбоподател сезират Миграционния съд (*Migrationsdomstolen*), пред който поддържат своята история и добавят, че след като те напускат Иран са арестувани няколко техни приятели, а бащата на първия жалбоподател получава няколко заплашителни телефонни обаждания. През юли 2008 г. първият жалбоподател дава интервю за Newroz TV, в което говори за себе си, за спорт и музика, както и за политическа дейност. Втората жалбоподателка започва подневна работа за Newroz TV като преводач, говорител и журналист. Тя разследва и публикува, наред с другото, укриваните масови убийства в иранските затвори.

20. През септември 2008 г. двамата стават членове на Европейския комитет в подкрепа на кюрдските затворници, обявили гладна стачка в Иран. До 9 октомври 2008 г., когато гладната стачка приключва, първият жалбоподател работи активно за събирането на подкрепа от различни неправителствени организации и за разпространяването на информацията за нарушенията на правата на човека в Иран. Европейският парламент разглежда проблема по инициатива на комитета. Втората жалбоподателка става говорител на комитета за целия свят, тъй като владее свободно английски език, фарси и сорани. По време на гладната стачка тя е интервюирана от няколко кюрдски медии, Newroz TV и Roj TV, а и двамата жалбоподатели участват в дискусии, водени в блогове и няколко интернет сайта, за нарушаването на правата на човека в Иран. По време на друга гладна стачка в Стокхолм през октомври 2008 г. първият жалбоподател също е интервюиран от кюрдските медии Newroz TV и Roj TV, а двамата жалбоподатели участват в блогове и няколко интернет сайта. Те твърдят, че участията им, по-специално в Newroz TV, трябва да са привлекли вниманието и интереса на иранските власти. Представят писмо от бащата на първия жалбоподател, компактдискове със записи на техните интервюта пред Newroz TV и няколко съобщения и удостоверения от неправителствени организации.

21. С решение от 14 януари 2009 г. Миграционният съд отхвърля искането на жалбоподателите за превеждане на предоставените компактдискове, съдържащи твърдения за иранското правителство.

22. На 3 април 2009 г., след устно изслушване по делото, Миграционният съд отхвърля жалбата на жалбоподателите. Тяхната история за дейността им в Иран е счетена за безспорна и подкрепена с писмени доказателства и съдът не намира основания да се съмнява в нейната достоверност. Докладите обаче сочат, че основно високопоставени ръководители или воюващи членове на ДПИК са подлагани на насилие. Не се приема за вероятно иранските власти да проявят интерес към лица от толкова ниско равнище, от каквото е

първият жалбоподател. Освен това, политическата им дейност в Швеция е ограничена по обхват и жалбоподателите не успяват да докажат, че тази дейност представлява интерес за властите. Представеното писмо от бащата на първия жалбоподател и удостоверението от бюро на ДПИК в Париж са приети за твърде общи и с ниска доказателствена стойност. Като се има предвид релевантната информация за страната и факта, че иранските власти не се интересуват от дейностите на ниско равнище, съдът приема, че няма основание да се смята, че иранските власти пряко са се занимавали с жалбоподателите.

23. На 19 юни 2009 г. се ражда третият жалбоподател.

24. Пред Апелативния миграционен съд първият жалбоподател допълнително заявява, че той активно подкрепя кюрдската кауза по Newroz TV, където изразява критики и непрекъснато информира, наред с другото, за положението на кюрдите и грубите нарушения на правата на човека в Иран. Освен това той е интервюиран по телевизията за личните си причини да напусне Иран. Смята се, че Newroz TV се наблюдава от иранските разузнавателни служби. Втората жалбоподателка твърди, че освен за Newroz TV, е работила и за други кюрдски радио и телевизионни разпространители, че е участвала в около 30 интервюта и е превеждала за Международния секретариат на „Амнести интернешънъл“ в Лондон. Двата твърдят, че развиват значима политическа дейност на място и тази дейност е известна на иранските власти.

25. На 8 юли 2009 г. Апелативният миграционен съд (*Migrationsöverdomstolen*) отхвърля искането за обжалване пред по-горна инстанция.

26. Поради това жалбоподателите се обръщат отново към Миграционния съвет с искане да спре експулсирането. На 22 октомври 2009 г. Съветът отказва да преразгледа случая. На 28 януари 2010 г. Миграционният съд потвърждава това решение. а на 10 март 2010 г. Апелативният миграционен съд отхвърля искането за обжалване пред по-горна инстанция.

27. През август, септември и октомври 2010 г. жалбоподателите публикуват няколко статии в „Kurdish Perspective“. В статиите втората жалбоподателка се изказва в подкрепа на обединяващите се опозиционни групи срещу ислямското правителство на Иран. Тя твърди, че в Иран има много национални и религиозни групи, като всички те са потиснати от иранските власти, които се опитват да се възползват от това разнообразие и да пречат на опозиционните дейности. В различни интернет сайтове са публикувани и няколко критични статии.

28. През 2010 и 2011 г. жалбоподателите подписват няколко открити петиции за освобождаване на защитници на правата на човека в Иран, публикувани в интернет сайт.

29. През 2011 г. втората жалбоподателка участва в кампанията в подкрепа на кюрдския затворник г-н Kabudwand като кандидат за Нобелова награда за мир. В процеса на номиниране втората жалбоподателка е посочена в няколко интернет сайта като член на Комитета, издигащ кандидатурата. На 15 март 2011 г. в един от най-популярните опозиционни сайтове е поместено интервю с нея относно кандидатурата.

30. Освен това, в Швеция първият жалбоподател става пълноправен член на ДПИК.

II. РЕЛЕВАНТНО ВЪТРЕШНО ПРАВО

31. Основните разпоредби, приложими в настоящия случай, относно правото на чужденци на влизане и пребиваване в Швеция, се съдържат в Закона за чужденците (*Utlänningslagen*, 2005:716 – наричан по-долу „Законът за чужденците“).

32. Глава 5, раздел 1 от Закона за чужденците предвижда, че чужденец, който се счита за бежанец или се нуждае по друг начин от закрила, с определени изключения, има право на разрешително за пребиваване в Швеция.

33. Съгласно глава 4, раздел 1 от същия закон „бежанец“ е всеки чужденец, който поради основателните си опасения от преследване по причина на своята раса, националност, принадлежност към определена социална група, вероизповедание и политически възгледи, пол или сексуална ориентация се намира извън страната, чийто гражданин е и който не може или поради тези опасения не желае да се обърне за закрила към тази страна. Преследването може да се извършва както от властите на страната, така и от частни лица, срещу които не се очаква властите да предоставят закрила. „Чужденец, който се нуждае по друг начин от закрила“ означава, *наред с другото*, лице, което е напуснало страната, чийто гражданин е, поради основателните си опасения, че може да бъде осъдено на смърт, да му бъде наложено друго телесно наказание или да бъде подложено на изтезания или друго нечовешко или унижително отношение или наказание (глава 4, раздел 2 от Закона за чужденците).

34. Във връзка с изпълнението на заповед за депортиране или експулсиране, трябва да се има предвид рискът от смъртно наказание или изтезания и друго нечовешко или унижително отношение или наказание. Съгласно специална разпоредба относно пречките за изпълнение, не може чужденец да се изпраща в страна, в която има основателни причини да се смята, че ще му бъде наложено смъртно

или друго телесно наказание, или ще бъде подложен на изтезание или друго нечовешко или унижително отношение или наказание (глава 12, раздел 1 от Закона за чужденците). Освен това, по принцип чужденец не може да се изпраща в страна, в която той или тя са изложени на опасност от наказателно преследване (глава 12, раздел 2 от Закона за чужденците).

35. При определени условия чужденец може да получи разрешително за пребиваване, въпреки че има влязла в сила заповед за депортиране или експулсиране. Съгласно глава 12, раздел 18 от Закона за чужденците, горното е приложимо при появата на новооткрити обстоятелства, според които са налице основателни причини да се счита, *наред с другото*, че евентуалното изпълнение би изложило чужденеца на опасност да бъде подложен на третирането, посочено в глава 12, раздели 1 и 2 от Закона за чужденците или при наличието на медицински или други особени причини за неизпълнение на заповедта. Когато не може да бъде издадено разрешително за пребиваване съгласно тази разпоредба, Миграционният съвет може да реши да преразгледа въпроса. Такова преразглеждане се прави, когато въз основа на разкритите от чужденеца нови обстоятелства може да се допусне, че съществуват трайни пречки за изпълнение от същото естество като посочените в глава 12, раздели 1 и 2 от Закона за чужденците и не е било възможно тези обстоятелства да бъдат посочени по-рано или чужденецът докаже, че е имал основателна причина да не го стори. При липса на приложимите условия, Миграционният съвет взема решение да не преразглежда случая (глава 12, раздел 19 от Закона за чужденците).

III. РЕЛЕВАНТНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА СТРАНАТА И СЪДЕБНА ПРАКТИКА

A. Информация за Иран

36. След изборите на 12 юни 2009 г. в Иран от на 1 октомври 2009 г. Комитетът по политически въпроси на ПАСЕ приема декларация, в която определя жестоката реакция на иранските власти срещу мирни протести като грубо нарушение на човешките права на иранските граждани. В нея също така се отправя призив към правителствата на другите държави да не експулсират ирански граждани в Иран.

37. В документ на Freedom house от 18 април 2011 г. („Свобода в мрежата – Иран“, стр. 1) се заявява:

„След протестите, последвали спорните президентски избори от 12 юни 2009 г., иранските власти провеждат активна кампания срещу свободата в мрежата, като използват множество и перфидни методи за контрол, които не се ограничават само до обикновено филтриране на съдържанието. Те включват

вмешателство в достъпа до интернет, мобилните телефонни услуги и сателитното радио и телевизионно разпространение; пробив в опозиционни и други важни уебсайтове; наблюдаване на дисиденти в мрежата и използване на получената информация за сплашването и арестуването им...“

38. Докладът за 2010 г. на правителството на Съединените щати, Държавен департамент, относно правата на човека: *Иран*, раздел 2: Свобода на словото и свобода в пресата/мрежата (8 април 2011 г.) отбелязва, че:

„Правителството наблюдава комуникациите в интернет, особено в социалните мрежи като Facebook, Twitter и Youtube и събира информация за лица, по която те могат да бъдат лично идентифицирани, във връзка с мирното изразяване на гледни точки. Правителството заплашва, подлага на тормоз и арестува лица, публикуващи критични към управлението коментари в интернет...“

39. Издадените от Министерството на вътрешните работи на Обединеното кралство *Оперативни насоки – Иран* от ноември 2011 г. посочват следното:

„3.7.11 ... Съществува реална опасност широкоизвестни активисти и политически противници, към които властите проявяват интерес, да бъдат изложени на риск от преследвания при евентуално завръщане в Иран и следва те да получат убежище поради своите политически възгледи.

3.7.12 В зависимост от конкретните обстоятелства е вероятно някои лица, които нямат политически профил, като например протестиращи студенти или други антиправителствени демонстранти, да бъдат възприети от властите в Иран като противници на режима и също да бъдат изложени на риск от преследвания или малтретиране при завръщането си. Служителите, разглеждащи молбите за предоставяне на убежище, трябва внимателно да преценяват дали личното положение на съответното лице е от естество да породи за него риск от преследване при евентуално завръщане в Иран.

3.7.13 Лицата, които са участвали в опозиционна политическа дейност в Обединеното кралство, също могат, в зависимост от степента си на участие, да бъдат изложени на риск от преследване заради тази дейност при евентуално завръщане в Иран. В такива случаи предоставянето на убежище също е уместно. Критериите, които следва да се прилагат в такива случаи, са подробно изложени в решението по дело ВА (Демонстранти във Великобритания – риск при завръщане) Иран, ГС, 2011 г., Върховен трибунал на Обединеното кралство, 36 (Отделение по имиграция и убежище) [*VA (Demonstrators in Britain – risk on return) Iran CG [2011] UKUT 36 (IAC)*].

3.12.9 Кюрдски опозиционни групи, подозирани в сепаратистки стремежи, като например Демократическата партия на ирански Кюрдистан (ДПИК), са брутално потискани.

3.12.10 Иранското правителство приема политически активните групи и лица като заплаха за националната сигурност. Ако иранските власти приемат, че едно лице работи срещу националната сигурност (например лицето може да бъде обвинено в шпионаж или в сътрудничество с опозиционна религиозна, етническа или политическа група), то може да получи тежко наказание, вариращо от лишаване от свобода за срок от десет години до екзекутиране. Например притежаването на компактдиск, памфлет или подобен материал,

изготвен от Демократическата партия на ирански Кюрдистан (ДПИК), Komala или други кюрдски организации, може да бъде сметнато за акт срещу националната сигурност. Тази форма на преследване заради политическа дейност е проблем в цял Иран. Властите обаче наблюдават кюрдските територии и Техеран по-внимателно, отколкото други райони.

3.12.12 Не съществуват доказателства, които да навеждат на мисълта, че лице от кюрдски етнически произход, кандидатстващо за убежище, при липсата на каквито и да са други рискови фактори, при завръщането си в Иран може да бъде изложено на действителен риск от сериозно малтретиране единствено и само заради етническия си произход. Кандидати, които могат да докажат, че са членове или поддръжници на ДПИК, Komala или са активни членове на ПСЖК (Партията за свободен живот на Кюрдистан), и които са известни на властите като такива, са изложени на реален риск от преследване и е редно да им бъде предоставено убежище, освен ако в конкретния случай са налице основания за обратното.

40. В своя Годишен доклад за Иран за 2011 г. [*Amnesty International Annual Report 2011 – Iran*], „Амнести интернешънъл“ [*Amnesty International*] твърди следното:

„Властите продължават да налагат тежки ограничения на свободата на изразяване, на сдружаване и на събирания. Наложени са крайни мерки за контрол върху местни и международни медии, с които се цели ограничаване на контактите на Иран с външния свят. Лица и групи рискуват да бъдат арестувани, изтезавани и затворени, ако се приеме, че сътрудничат на организации, работещи в областта на правата на човека и на медийни организации, излъчващи от чужбина на персийски език. Политически дисиденти, жени и защитници на правата на малцинствата, както и други защитници на правата на човека, адвокати, журналисти и студенти са задържани при масови и други арести, а стотици са хвърлени в затвора. Изтезания и други прояви на малтретиране на задържаните са честа практика, която остава безнаказана. Дискриминацията спрямо жените продължава да съществува както по закон, така и на практика. Властите признават за извършването на 252 екзекуции, но съществуват правдоподобни сведения за повече от 300 други екзекуции.

... Властите продължават да ограничават достъпа до външни източници на информация, като например интернет. Международни радио и телевизионни предавания биват заглушавани. През януари властите забраняват на иранците да контактуват с около 60 новинарски канала и работещи в чужбина организации. Лица, които пожелаят да разговарят пред няколкото големи медийни канала на персийски език по въпросите на правата на човека, са подложени на заплахи и тормоз от служители на сигурността.

... Властите са забранили вестници и студентски издания и преследват журналисти, чиито репортажи се възприемат като „насочени срещу системата“. Използването на подслушвателни телефонни устройства и засичането на мобилни и електронни съобщения е обичайна практика. Т.нар. „Кибер армия“ в сянка, за която се твърди, че е свързана с революционните гвардейци, организира атаки срещу местни и чуждестранни интернет сайтове, смятани за антиправителствени, а други сайтове, включително някои свързани с религиозни лидери, се филтрират ...“

41. Министерство на външните работи на Обединеното кралство в своя Доклад за правата на човека и демокрацията за 2010 г. [*Human*

Rights and Democracy: The 2010 Foreign & Commonwealth Office Report – Iran, 2011] твърди:

„Иранските власти продължават активно да налагат цензура в интернет, като ограничават достъпа до широк кръг сайтове, включително Facebook и Youtube, както и атакуват блогъри и журналисти в електронни издания. Съобщава се, че Кибер армията, която се управлява от военните, е поела ръководната роля за наблюдението и разстройването на интернет сайтове и други електронни инструменти, включително електронната поща и блоговете.“

42. В своето правно становище (*Rättsligt ställningstagande*) от 31 октомври 2011 г. относно определянето на индивидуалния риск за малцинствата и други групи в Иран, както и статутът на бежанец на лица с оглед на дейността им на място (*sur place*), Шведският миграционен съвет твърди, че трябва да се има предвид това, че иранският режим проявява интерес към интернет потребители и дейност зад граница. Възможностите му да издирва и наблюдава ползването на интернет от иранци и други дейности в чужбина са изключително големи и в това отношение Иран е призната за една от най-напредналите страни.

43. В своя *Световен доклад за 2012 г.* организацията Human Rights Watch посочва следното:

„През 2011 г. иранските власти не разрешават на критици на правителството да участват в мирни демонстрации. През февруари, март, април и септември силите за сигурност разпръсват машабни протести в няколко големи града... Рязко е зачестило прилагането на смъртното наказание. Правителството продължава да атакува активисти на гражданското общество, особено адвокати, защитници на правата, студенти и журналисти.“

В. Релевантни препращания относно дейността на място (*sur place*)

44. Въпросът за дейността на място (*sur place*) е разгледан в решение на Апелативния съд на Обединеното кралство [U.K. Court of Appeal] по дело *SS (Iran) [2008] EWCA Civ 310*. Делото е образувано по жалба на иранец от кюрдски етнически произход, който твърди, че е бил свързан с кюрдската политическа партия Komala в Иран и че в дома му са били открити листовки на Komala. Той заявява, че след като напуска Иран и подава молба за предоставяне на убежище, задълбочава връзките си с Komala. Негова снимка е публикувана в интернет, а кадри от демонстрация в Лондон, на която той присъства, е излъчена по телевизионния канал на Komala в Швеция. Апелативният съд счита, че заключенията на имиграционния съдия [Immigration Judge] относно правдоподобността на твърденията на жалбоподателя са необосновани. Все пак съдът взема под внимание и дейността на жалбоподателя на място. Като взема предвид, че тежестта на доказване пада върху жалбоподателя, Лорд Neuberger констатира, че

имиграционният съдия има основание да стигне до своето заключение. Той коментира така:

„Трябва да има ограничение за това доколко едно лице, което кандидатства за убежище, да има право да се позовава на публичността на своите прояви в Обединеното кралство срещу държавата, в която е длъжно да се върне. Струва ми се, че не е достатъчно кандидатът само да установи, както е в настоящия случай, че е участвал в сравнително ограничени по продължителност и значимост дейности, без да посочи доказателства за това, че властите могат да проявят интерес към тях или дори че знаят или че ще узнаят за тях.“

45. Въпреки това, в решение по дело *YB (Eritrea) c/y Министъра на вътрешните работи [2008] EWCA Civ 360* от 15 април 2008 г. Апелативният съд възприема следния подход по въпроса за дейността на място (*sur place*). Страна по делото е еритреец, който иска убежище и твърди, че активно е подкрепял опозиционната Демократична партия на Еритрея, докато е пребивавал в Обединеното кралство. Апелативният съд връща въпроса за дейността на място (*sur place*) за ново разглеждане от друг състав на Трибунала за убежище и имиграция, който постановява:

„... Като приема, че политическата дейност на жалбоподателя в тази страна е действителна, Трибуналят не е склонен да приеме без подкрепящи доказателства, че властите в Еритрея имат „средствата и намерението“ да наблюдават такива дейности като например демонстрация извън тяхното посолство или че могат да установят самоличността на жалбоподателя по фотографии от демонстрацията. По моя преценка, без да искам да проявя неуважение към трибунала като специализиран орган, такава констатация създава риск от загуба на връзка с действителността. Когато, както в настоящия случай, трибуналят разполага с обективни доказателства, които „обрисуват мрачна картина на репресиите срещу политически опоненти“ от конкретно правителство, не са нужни много или дори никакви доказателства или предположения, за да се приеме с голяма вероятност, а може би и със сигурност, че правителствените легации в чужбина не само заснемат или фотографират свои граждани, демонстриращи публично срещу режима, но и разполагат със свои информатори сред опозиционните организации в чужбина, които могат да назоват поименно заснетите или фотографирани лица. По същия начин не са необходими потвърждаващи доказателства, за да се установи вероятността разузнавателните служби на такива държави да следят в интернет за информация относно опозиционните групи. Същинският въпрос в повечето случаи ще бъде какви са последиците за отделния ищец. Ако например информация, достигнала до посолството, вероятно гласи, че ищец идентифициран на фотография, е привърженик без реален принос към опозиционната кауза, това ще препрати директно към въпроса, поставен в член 4, параграф 3, буква г) от [Директива 2004/83/ЕО на Съвета относно признаването].“

46. В наскоро постановено решение на Върховния трибунал на Обединеното кралство по дело *BA (Demonstrators in Britain – risk on return) Iran CG [2011] UKUT 36 (IAC)*, трибуналят определя по нов начин „насоките за страната“ при връщания в Иран в светлината на последвалото след президентските избори насилие. Делото е свързано

с дейността на ирански гражданин на място (*sur place*) в Обединеното кралство. Съдът приема, че жалбоподателят е демонстрант, към чиято самоличност иранските власти проявяват особен интерес и че съществува реален риск да бъде разкрит от тях. Освен това, поради естеството на връзката му с публикацията „Бамбад е Иран“ [Bamdad e Iran], съществува и реален риск той да бъде подложен на малтретиране, което увеличава вероятността за преследване по политически причини. Съдът, *наред с другото*, постановява следното.

„1 Поради големия брой, които протестират тук и популярността, която демонстрантите добиват, например във Facebook, в съчетание с неспособността на иранското правителство да наблюдава всички възвращенци, участвали в демонстрации тук, трябва да се отчете степента на участие на конкретното лице тук, както и всяка политическа дейност, в която лицето може да е взело участие преди да потърси убежище във Великобритания.

2 (а) Иранците, които се завръщат в Иран, биват проверявани при пристигането си. Възвращенец, който отговаря на профила на активист, може да бъде задържан, докато се провери. Има вероятност студентите, особено тези с известни политически профили, както и напусналите нелегално страната лица, да бъдат разпитвани.

(б) Не съществува реален риск от преследване за тези, които са напуснали нелегално Иран или просто се завръщат от Великобритания. Съдът следва и потвърждава заключенията на Трибунала по свързаното с насоките за страната дело **SB** (risk on return – illegal exit) Iran CG [2009] UKAIT 00053.

(с) Липсват доказателства за използването на технология за разпознаване на лица на международно летище „Имам Хомейни“, но има няколко служители, които са в състояние да разпознаят до 200 лица по всяко време. Охраната на летището не прилага стриктни процедури. Затова е възможно лицата, които режимът иска да разпита, да не бъдат забелязани от управляващите при пристигането им. Ако обаче се разполага с информация за тяхната дейност в чужбина, те могат да бъдат задържани за разпит и/или прехвърлени към специален съд в близост до летището в Техеран след завръщането им у дома.

Преди да се даде оценка на вероятността конкретното лице да привлече вниманието на властите и неговото издирване да бъде от първостепенно значение за иранския режим, е важно да се отчете степента на политическо участие. Едва след разглеждането на тези фактори може да се даде оценка по въпроса дали съществува реален риск от преследване на лицето при завръщане в страната.“

Разгледани са няколко фактора, които са обособени в четири основни групи: (i) видът на извършваната дейност на място (*sur place*); (ii) рискът лицето да бъде разпознато като участник в нея; (iii) фактори, които допринасят за започването на проучване при завръщане на лицето; (iv) при отсъствие на всеобща проверка на всички влизащи в страната лица, фактори, които могат да доведат до идентифициране още на летището при завръщане или след влизане в страната.

47. В наскоро постановено решение на шведския Апелативен миграционен съд от 16 септември 2011 г. съдът разглежда

необходимостта от закрила при дейност на място (*sur place*). Съдът постановява, че съществува реален риск жалбоподателят да бъде подложен на грубо малтретиране заради дейността си на място (*sur place*) и че за оценка на риска следва да се извърши цялостна проверка на обстоятелствата. Приема се, че е от особено значение това дали твърдяната дейност е израз и продължение на възгледи, които са формирани още в страната на произход.

48. В решение на шведския Миграционен съвет от 31 октомври 2011 г. (посочено по-горе) се приема, че риск, породен от дейност на място (*sur place*), може да бъде основание за предоставяне на статут на бежанец и убежище, и се изброяват следните критерии, които трябва да се имат предвид при оценката:

„1. Дали лицето е било политически или религиозно активно и в страната на произхода си. За да се прецени дали е възникнала необходимост от международна закрила на място (*sur place*), е важно дали твърдяната дейност е израз и продължение на възгледи, които са формирани още в страната на произход. Отправната точка следва да бъде това, че трябва да има по-високи изисквания за обхвата на дейността на място (*sur place*), ако тя е осъществявана единствено в Швеция.

2. Дали политическата дейност и нейният обхват са в интерес на иранската държава. Дейността трябва да е достатъчно сериозна по своето естество и да включва поведение, което принципно няма да се възприеме положително от иранския режим. Оценката следва да се основава на естеството и обхвата на дейността и да отчита отношението на Иран към подобна дейност според текущата информация за страната, степента на изявяване в Швеция и възможния последващ риск при завръщане в Иран.

3. Дали иранската държава знае или може да узнае за тази дейност. Търсещото убежище лице трябва да докаже правдоподобността на твърдението, че иранската държава знае или може да узнае за дейността. За тази цел то трябва, при липса на други доказателства, да представи ясна и последователна история, подкрепена от текущата информация за страната.“

ПРАВОТО

I. ДОПУСТИМОСТ

49. Съдът приема, че жалбата не е явно необоснована по смисъла на член 35 § 3 (а) от Конвенцията. Освен това отбелязва, че не е недопустима на друго основание. Следователно трябва да се приеме за допустима.

II. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 3 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

50. Жалбоподателите се оплакват, че ако бъдат депортирани в Иран, ще бъдат подложени на изтезания или нечовешко и унижително отношение или наказание в нарушение на член 3 от Конвенцията, която гласи следното:

„Никой не може да бъде подложен на изтезания или нечовешко или унижително отношение или наказание.“

51. Правителството оспорва този довод.

A. Становища на страните

1. Жалбоподателите

52. Жалбоподателите твърдят, че те ще се изложат на действителен риск да бъдат заловени от иранските власти и да бъдат подложени на изтезания, нечовешко и унижително отношение или наказание, като се основават на общото положение на политическите дисиденти в Иран, на рисковия профил, който имат жалбоподателите като такива дисиденти, наред обстоятелството, че жалбоподателите са напуснали Иран нелегално.

53. Те твърдят още, че информацията за страната, препращайки, *наред с другото*, към Оперативните насоки на Министерството на вътрешните работи на Обединеното кралство относно Иран [Operational Guidance Note Iran] от 15 март 2011 г., се е променила и че понастоящем положението е много по-тежко.

54. Относно тяхното лично положение и дейността им на място (*sur place*) те препращат към редица връзки в интернет, на някои написани от жалбоподателите статии, четири компактдиска с резюме на тяхното съдържание и връзки към няколко интервюта и още статии в интернет. Те твърдят, че втората жалбоподателка може да бъде открита в Google поне на 200 сайта, а първият жалбоподател също може да бъде намерен в няколко сайта. Представят избрани разпечатки на интернет сайтове и статии като доказателство, че активно са защитавали човешките права в Иран като цяло и правата на кюрдите в частност. Първият жалбоподател, който в момента е пълноправен член на ДПИК, представя и удостоверение за членство.

2. Правителството

55. Правителството твърди, че в молбата не се посочват нарушения на Конвенцията.

56. Освен това правителството не намира, че като цяло настоящото положение в Иран оправдава предоставянето на международна закрила.

57. То не отрича, че първият жалбоподател е бил, в известна степен, политически активен в Иран преди да напусне страната. Не се оспорва и фактът, че жалбоподателите вземат участие и в някои подобни прояви в Швеция. Правителството обаче счита, че има основание да се съмнява в твърдението на жалбоподателите, че поради тази дейност те са изложени на реален и персонален риск от третиране в нарушение на член 3 от Конвенцията при евентуално завръщане в Иран. Поставя се под съмнение и стойността на представените от жалбоподателите документи в потвърждение на техните твърдения.

58. Относно изложените от жалбоподателите факти, правителството изтъква, че първият жалбоподател не е високопоставен член на ДПИК. Събитията от 2003 г., когато според твърденията първият жалбоподател той е арестуван и осъден на лишаване от свобода, не са подкрепени от никакви писмени доказателства, а освен това, твърдяното производство се е провело няколко години преди жалбоподателите да напуснат Иран. Следователно според правителството няма вероятност иранските власти все още да се интересуват от жалбоподателите. Нищо от материалите по делото не подсказва, че жалбоподателите са обект на последващ интерес от страна на властите в Иран.

59. Правителството отбелязва още, че жалбоподателите напускат Иран единствено поради опасенията си, че факти относно политическата дейност на първия жалбоподател могат да бъдат разкрити пред властите от негов колега. Оттук следва, че няма същински доказателства, които да потвърждават това, че ако жалбоподателите са останали в Иран през 2007 г., властите щяха да се интересуват от тях.

60. По отношение на политическата дейност в Швеция правителството повтаря, че историята на жалбоподателите се усложнява с течение на времето. Разказите на жалбоподателите за дейността им в Швеция се приемат за доста съмнителни и единственото доказателство, представено във връзка с това – писмо от бащата на първия жалбоподател – е с ниска доказателствена стойност. Дори да се приеме, че жалбоподателите са симпатизанти на ДПИК, според правителството няма доказателства, че те са известни на властите като такива и жалбоподателите не могат да докажат, че при евентуално завръщане ще бъдат изложени на конкретен риск.

61. Според становището на правителството, дори при отчитане на най-новата информация за страната, жалбоподателите все още не представят доказателства, че са привлекли или съществува риск да

привлекат вниманието на иранските власти поради дейността си в Швеция или поради друга причина.

В. Оценка на Съда

62. Съдът приема, че договарящите държави имат правото, съгласно международното право и по силата на техните договорни задължения, включително Конвенцията, да упражняват контрол върху влизането, пребиваването и експулсирането на чужденци (вж. дело *Üner c/y Нидерландия* [ГК] № 46410/99, точка 54, ЕСПЧ 2006-ХІІ). При все това, експулсирането от договаряща държава може да породи спор по член 3 и впоследствие държавата да бъде подведена под отговорност съгласно Конвенцията, когато има сериозни основания да се смята, че ако бъде депортирано, засегнатото лице би било изложено на реална опасност от третиране в противоречие с член 3. В подобни случаи член 3 предполага задължение въпросното лице да не бъде депортирано в тази държава (вж. *Saadi c/y Италия*, ГК, № 37201/06, § 125, ЕСПЧ 2008).

63. С оглед на настоящото дело Съдът отчита от самото начало, че жалбоподателите следва да бъдат върнати в страна, в която при всички случаи състоянието на човешките права предизвиква сериозна загриженост. Отбелязва се, че информацията за страната се е променила и че положението в Иран се е влошило след решението на местните органи по случая. От последната налична информация за Иран (както е посочено по-горе) е очевидно, че иранските власти често задържат и малтретират лица, които вземат мирно участие в опозиционна дейност в страната или в дейност, свързана с правата на човека. Съдът посочва, че не само лидерите на политически организации или други високопоставени лица биват задържани, но и всяко лице, което демонстрира или по някакъв начин се противопоставя на действащия режим, може да бъде изложено на опасност от задържане и малтретиране или изтезаване.

64. Като взема предвид сведенията за сериозни нарушения на човешките права в Иран, Съдът не намира, че те са от такова естество, че да докажат сами по себе си, че може да възникне опасност от нарушаване на Конвенцията, ако жалбоподател бъде върнат в тази страна. Съдът следва да установи дали личното положение на жалбоподателите е такова, че тяхното завръщане в Иран би противоречало на член 3 от Конвенцията.

65. За да реши дали съществува конкретна, реална опасност от малтретиране, Съдът трябва да проучи предвидимите последици от изпращането на жалбоподателите в Иран, като вземе предвид общото положение там и обстоятелствата с оглед на лицата (вж. дело

Vilvarajah и други с/у Обединеното кралство, 30 октомври 1991 г., Серия А, № 215, точка 108 *накрая*).

66. Съдът приема, че често в случаи като настоящия е трудно да се установят с точност релевантните факти и като общо правило националните власти се намират в най-благоприятно положение да оценят не само фактите, но и общата правдоподобност на историята на жалбоподателя. Съдът констатира, в съгласие с шведския Миграционен съд, че основната история на жалбоподателя е последователна в хода на производството и че въпреки някои неясни моменти, тези неясноти не нарушават общата правдоподобност на тяхната история.

67. Разглеждайки предполагаемите събития и политическата дейност в Иран, Съдът отбелязва, че първият жалбоподател симпатизира на ДПИК в Иран само на ниско политическо равнище и че от арестуването на първия жалбоподател през 2003 г. е изминал дълъг период от време. Жалбоподателят съумява нормално да продължи работата и живота си след освобождаването му от затвора, като няма никакви признаци за продължаващ интерес спрямо него от страна на иранските власти. Дори да се приеме, че първият жалбоподател е добре известен като практикуващ музикант и изтъкнат кикбоксър, Съдът не счита, че твърдените обстоятелства са достатъчни самостоятелно да обосноват констатацията, че ако се завърнат, жалбоподателите ще бъдат изложени на опасност от третиране като посоченото в член 3.

68. Като разглежда дейността на жалбоподателите на място (*sur place*) и събитията след пристигането им в Швеция, Съдът констатира, че след 2008 г. те продължават да участват в политическа дейност с нарастващо значение. Те се появяват с имената си и фотографиите си в няколко интернет сайта и телевизионни програми, където изразяват, по-специално, своите мнения по въпросите на човешките права в Иран и критикуват иранския режим. Те заемат сравнително ръководни позиции, като втората жалбоподателка е международен говорител в Европейски комитет за подкрепа на кюрдските затворници и човешките права в Иран. Изразяват своите лични възгледи в много статии, публикувани в изтъкнати кюрдски интернет сайтове. Съдът стига до заключението, че жалбоподателите са участвали в широкомащабна и истинска политическа дейност и дейност в защита на човешките права, която е релевантна за преценката на риска при евентуално завръщане в Иран.

69. За да прецени дали тези дейности могат да изложат жалбоподателите на преследване или тежко посегателство при евентуално завръщане в Иран, Съдът взема предвид релевантната информация за Иран, посочена по-горе. Информацията потвърждава, че иранските власти успешно наблюдават комуникациите в интернет и

критиците на режима както в Иран, така и в чужбина. Отбелязва се, че специална разузнавателна служба „Кибер поделение“ [Cyber Unit] има за обект на разследване критиците на режима в интернет пространството. Освен това, съгласно информацията, с която разполага Съдът, иранците, завръщащи се в Иран, биват проучвани при пристигането си. Няколко фактора показват, че наличните средства могат да бъдат използвани за идентифициране на жалбоподателите и, предвид това, Съдът също счита, че дейността на жалбоподателите и твърдените събития в Иран са от значение. Арестът на първия жалбоподател през 2003 г., както и неговият опит като музикант и изтъкнат ирански атлет, също увеличават риска той да бъде идентифициран. Наред с това се твърди, че жалбоподателите напускат Иран нелегално и не притежават валидни документи за излизане от страната.

70. Като взема предвид дейността на жалбоподателите на място (*sur place*) и риска те да бъдат идентифицирани при завръщане, Съдът също така установява допълнителни фактори, които могат да дадат повод за проучване от страна на иранските власти при завръщане, тъй като жалбоподателите попадат в няколко рискови групи. Те са от кюрдски и персийски произход, ангажирани в областта на културата и високообразовани.

71. С оглед на всички гореизложени съображения, Съдът приема, че са налице сериозни основания да се смята, че ако бъдат депортирани в Иран при настоящите обстоятелства, жалбоподателите могат да бъдат изложени на реална опасност от третиране в противоречие с член 3 от Конвенцията. В съответствие с горното, Съдът приема, че изпълнението на заповедта за депортиране срещу жалбоподателите може да създаде условия за нарушение на член 3 от Конвенцията.

III. ПРАВИЛО 39 ОТ ПРАВИЛНИКА НА СЪДА

72. Съдът припомня, че в съответствие с член 44 § 2 от Конвенцията, настоящото решение влиза в сила след като а) страните заявят, че няма да поискат делото да бъде отнесено до Голямата камера; или б) три месеца след датата на решението, ако не е поискано отнасяне на делото до Голямата камера; или с) когато членовете на Голямата камера отхвърлят каквото и да е искане, подадено съгласно член 43 от Конвенцията.

73. Съдът счита, че указанието, дадено на правителството съгласно член 39 от Правилника на съда (вж. параграф 4 по-горе), трябва да остане в сила до влизането в сила на настоящото решение или докато Съдът не приеме друго решение във връзка с това (вж. оперативната част).

IV. ПРИЛАГАНЕ НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

74. Член 41 от Конвенцията предвижда:

„Ако Съдът установи нарушение на Конвенцията или на Протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевшата страна.“

A. Вреди

75. Жалбоподателят не предявява никакъв иск за имуществени или неимуществени вреди и правителството също не изразява становище по този въпрос.

Б. Разходи и разноси

76. В две свои становища пред Съда жалбоподателите претендират общата сума от 10 931 шведски крони (SEK; приблизително 1 240 EUR), с включен ДДС, за покриване на разходите и разноските за правни услуги, направени с оглед на производството пред Съда.

77. Правителството дава становище само по първата фактура за сумата от 6 923 SEK, като я счита за приемлива.

78. Съдът приема, че цялата претендирана сума е разумна и я приема в пълен размер.

В. Лихва за забава

79. Съдът смята, че е подходящо лихвеният процент за забава да се базира на пределния лихвен процент по заеми на Европейската централна банка, към който да се добавят три процентни пункта.

ВЪЗ ОСНОВА НА ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО

1. *Обявява* жалбата за допустима;
2. *Постановява*, че депортирането на жалбоподателите в Иран може да създаде условия за нарушение на член 3 от Конвенцията.
3. *Решава*, че продължава да поддържа указанието си към правителството съгласно член 39 от Правилника на Съда, според което с оглед надлежното провеждане на производството е

желателно да не депортира жалбоподателите докато настоящото решение не влезе в сила или до второ разпореждане.

4. *Постановява*

(а) държавата ответник, в срок от три месеца от датата на влизане в сила на настоящото решение съгласно член 44 §2 от Конвенцията, да заплати на жалбоподателите сумата от 1 240 EUR (хиляда двеста и четиридесет евро), конвертирани в шведски крони по обменния курс на датата на изплащане, плюс всички данъци, които могат да бъдат наложени на жалбоподателя върху сумата за разходи и разноси.

б) че след изтичането на горепосочения тримесечен срок, до изплащането ѝ, върху горната сума следва да се начислява проста лихва по процент, равен на пределния лихвен процент по заеми на Европейската централна банка за срока на забава плюс три процентни пункта.

Изготвено на английски език и съобщено писмено на 15 май 2012 г., в съответствие с член 77 §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Claudia Westerdiek
Секретар

Dean Spielmann
Председател